

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 622.242.1

СУЧАСНИЙ СТАН ТЕХНОЛОГІЙ ПЕРВИННОГО РОЗКРИТТЯ
ПРОДУКТИВНИХ ПЛАСТІВ

Рубель В.П., Матяш О.В., Сліченко Р.О.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
veca.rubel@gmail.com

Актуальність: підвищення якості робіт, пов'язаних з первинним розкриттям продуктивних пластів, є однією з найважливіших проблем нафтогазовидобувної промисловості.

Метою дослідження, являється якісний і раціональний спосіб розкриття продуктивних горизонтів, в наслідок якого відбувається прогнозоване і доцільне освоєння свердловини.

Дослідження та промисловий досвід свідчать, що терміни освоєння, продуктивність свердловин та коефіцієнти нафтогазовилучення з пластів за однакових умов можуть бути різними залежно від якості виконання робіт при первинному розкритті продуктивних пластів. Водночас, залежно від фільтраційних властивостей порід-колекторів та фізико-хімічних властивостей флюїдів, які насичують їх пори, використання одних і тих же технологічних операцій з однаковими параметрами призводить до різних кінцевих результатів.

Основою успішного первинного розкриття вважається збереження природної проникності порід-колекторів та цілісності стінок свердловини в інтервалі продуктивного пласта. Вказане може бути досягнуто за рахунок використання таких технологій, які виключають можливість потрапляння в пори порід-колекторів побічних матеріалів, або таких бурових розчинів, які не спричиняють негативної дії на пласт з точки зору його закупорювання та втрати стійкості стінок свердловини.

Згідно правил розробки родовищ нафти та газу розкриття продуктивних пластів необхідно проводити так, щоб гідростатичний тиск стовпа бурового

розчину на 1,5 – 3,5 МПа перевищував пластовий. В окремих випадках репресія на продуктивний пласт значно перевищує прийняті норми за рахунок гідравлічних втрат, під час переміщення бурильної колони вниз тощо [1].

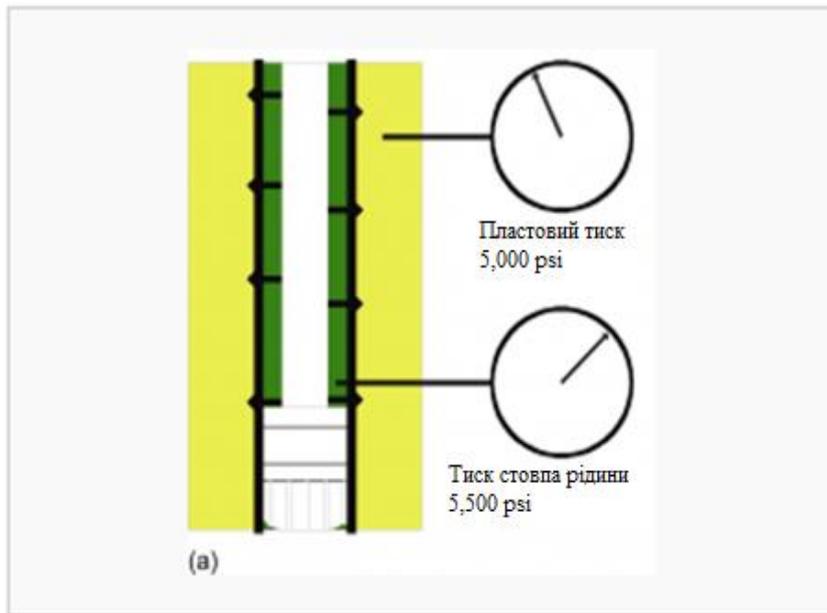
За останні роки в передових нафтогазовидобувних країнах (США, Канада та ін.) розвивається технологія розкриття продуктивних пластів на депресії. Встановлено, що потенційна ефективність будь-якої технології закінчування свердловин може бути максимальною лише за умови, коли розкриття продуктивних пластів ведеться в умовах депресії.

Очевидно, що колектори з малою проникністю найбільш чутливі до забруднення, навіть у разі використання бурових розчинів з вірно підібраним складом та властивостями рідкої і твердої фаз. Про це свідчать численні промислові приклади, коли при первинному проходженні спостерігались активні газо- нафтопрояви, а після закінчення буріння під час освоєння з пласта не вдавалося отримати промислового припливу.

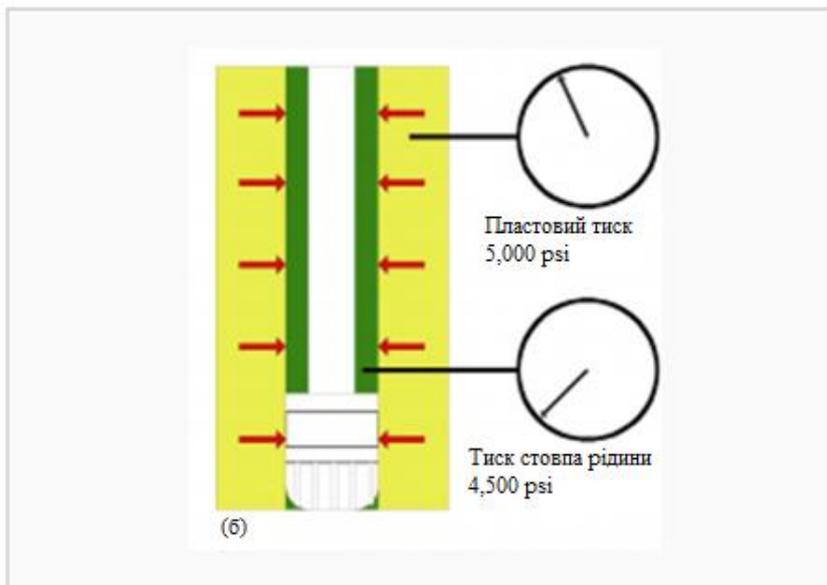
Зазвичай свердловини бурять на репресії. У цих свердловинах, буровий розчин з певною густиною забезпечує основний механізм контролю за свердловиною. Вибійний тиск завжди буде розроблений так, щоб перевищував пластовий тиск (рис.1). У бурінні свердловини на депресії тиск на вибої свердловини розроблений спеціально, щоб бути нижчим, ніж пластовий тиск (рис.3.2).

Таблиця 1. Характеристика продуктивності свердловин залежно від проникності колекторів продуктивних горизонтів

Родовище	Пласти	Середня проникність колектора, мкм ²	Величина ОП
Надимо-Пуровська область		0,001 – 0,02	0,25 – 0,45
Вахське	Ю1	0,0072	0,47
Ван-Єганське	ЮВ1	0,077	0,56
Приобське	Ю	0,001 – 0,02	0,4 – 0,6

Рис. 1. Тиск при бурінні на репресії

Рис. 2. Тиск при бурінні на депресії

Є також конкретні переваги і недоліки виконання операції буріння на депресії. Вони наведені в таблиці 2.

Таблиця 2. Переваги та недоліки буріння на депресії

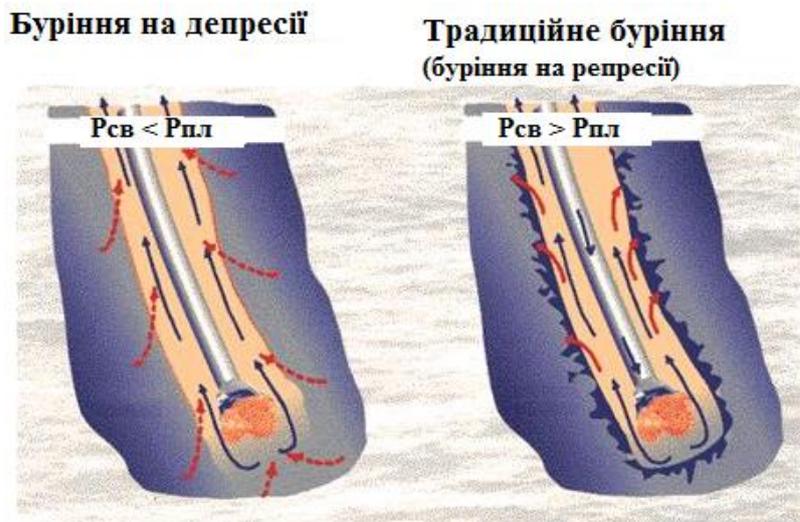
Переваги	Недоліки
Збільшує швидкість проходки	Можливі проблеми із стабільністю в стовбурі свердловини

«ВИРОБНИЦТВО, ТЕХНОЛОГІЇ, ІНЖЕНЕРІЯ»

Зменшує ризики виникнення ускладнень	Збільшення вартості буріння (в залежності від використовуваної системи)
Виключає ризики виникнення прихоплень	Сумісність зі звичайними системами
Знижує ризики втрати циркуляції	В загальному існує високий ризик виникнення проблем у процесі буріння
Підвищує терміни роботи долота	Можлива надмірна ерозія
Сприяє кращому дослідженню продуктивного пласта	Можливе збільшення крутного моменту і опору

Технологія буріння із заданим тиском на вибої передбачає підтримання мінімального диференційного тиску між свердловиною і пластами, що розкриваються, коли зі стану репресії свердловина може перейти на певний час в стан рівноваги або навіть депресії [2].

В останні роки практично всі нафтові компанії Росії велику увагу приділяють якості будівництва свердловин і розкриття продуктивних пластів. Для цього широко залучають нові прогресивні технології буріння [1]. Однією з таких технологій є буріння на рівновазі або при депресії на пласт. Розкриття пластів в умовах депресії створює передумови для збереження природного стану продуктивних порід. Традиційно буріння здійснюється на репресії, коли тиск $p_{св}$ бурового розчину в свердловині вище пластового тиску $p_{пл}$. Наслідком цього є проникнення бурового розчину в пласти і їх кольматація (рис 3). Буріння в умовах депресії, коли $p_{св} < p_{пл}$, навпаки, викликає приплив пластового флюїду в свердловину, зберігаючи при цьому природні колекторські властивості порід. Режим буріння на депресії найбільш оптимальний також для проведення геолого-геохімічних досліджень.

Рис. 3. Взаємодія в системі «свердловина - пласт» при бурінні на депресії і репресії

Як **висновок** можна підкреслити наступне: одним з найбільш технологічних способів буріння, які забезпечують розкриття продуктивних пластів на депресії, є застосування колтюрінга. Колтюрінговий спосіб буріння (coiled tubing), заснований на використанні безмуфтових гнучких труб, знаходить широкий розвиток при бурінні нових свердловин і нових стовбурів зі старих свердловин. Висока технічна та економічна ефективність досягається при бурінні похилих і горизонтальних

бічних стовбурів в існуючих свердловин. Особливо ефективний колтюрінг може виявитися на родовищах, що знаходяться в пізній стадії розробки, для відновлення старого фонду свердловин шляхом зарізання бічних стовбурів [2].

Література

1. Rubel, V., & Slichenko, R. (2024). Selection of the optimal formulation of the biopolymer system for the stimulation of productive formations. *Technology Audit and Production Reserves*, 5(1(79)), 57–61. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2024.314230>
2. Salati, M. A., Khazai, J., Tahmuri, A. M., Samadi, A., Taghizadeh, A., Taghizadeh, M. et al. (2020). Agarose-Based Biomaterials: Opportunities and Challenges in Cartilage Tissue Engineering. *Polymers*, 12 (5), 1150. <https://doi.org/10.3390/polym12051150>